

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER FINANSÓW,
FUNDUSZY I POLITYKI REGIONALNEJ

data: 24 sierpnia 2021

znak sprawy: DSR-VIIa.530.14.2021DSR-
VIIa.530.11.2021.MCh

Pan

Tomasz Grodzki

Marszałek Senatu RP

Dotyczy: odpowiedzi na oświadczenie Pana Senatora Jerzego Wcisło - BPS/043-27-1170/21

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na oświadczenie Pana Senatora złożone podczas 27 posiedzenia Senatu RP dotyczące możliwości wsparcia finansowego projektów przygotowywanych przez partnerstwa jednostek samorządu terytorialnego (JST) w ramach pilotażu projektu Centrum Wsparcia Doradczego (CWD) w województwie warmińsko-mazurskim w perspektywie 2021-2027, przedstawiam następujące informacje w zakresie Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej

Zgodnie z dokumentami strategicznymi, takimi jak Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR) oraz Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030), polityka regionalna w perspektywie do 2030 r. kładzie nacisk społecznie i terytorialnie zrównoważony na rozwój kraju poprzez zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych terytoriów. W szczególności koncentruje się na tych obszarach, które nie mogą w pełni rozwinąć swojego potencjału lub utraciły funkcje społeczno-gospodarcze, tzw. obszarach strategicznej interwencji (OSI) - miastach średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze (139) oraz obszarach zagrożonych trwałą marginalizacją (755 gmin: głównie są to gminy wiejskie (581), miejsko-wiejskie (162), i gminy miejskie (12)).

W województwie warmińsko-mazurskim pilotażem w ramach projektu CWD zostały objęte 3 partnerstwa tj.: Obszar Funkcjonalny „Południowe Mazury” (22 gminy), „Partnerstwo

Gmin Węgorzewo, Pozezdrze oraz Powiatu Węgorzewskiego motorem rozwoju lokalnego” (2 gminy) i „Stowarzyszenie Warmińsko-Mazurskich Gmin Pogranicza” (9 gmin). Warto podkreślić, że zgodnie z założeniami CWD wsparciem miały zostać objęte właśnie gminy z obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją (OSI), dlatego część z nich otrzyma wsparcie na preferencyjnych zasadach w kolejnej perspektywie finansowej. Każdy program w ramach polityki spójności 2021-2027 będzie wspierał OSI, np. poprzez dedykowane działania bądź preferencje w kryteriach wyboru projektów.

Projekt Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027 (UP) zakłada wsparcie dla gmin wiejskich i miejsko-wiejskich w zakresie inwestycji w innowacyjność przedsiębiorstw, badań naukowych w dziedzinie rolnictwa, przetwórstwa żywności, inwestycji środowiskowych, takich jak: gospodarka odpadami, ochrona różnorodności biologicznej i klimatu w sektorach innych niż rolnictwo, inwestycji na rzecz rozwoju infrastruktury (np. energetycznej), projektów rozwijających przedsiębiorczość i kompetencje niezbędne na pozarolniczym rynku pracy, projektów z zakresu włączenia społecznego, rozwoju usług, deinstytucjonalizacji, rewitalizacji i innych. W projekcie UP dostrzeżono także problem wykluczenia w istotnych dziedzinach życia codziennego, np. ochrony zdrowia, infrastruktury transportowej, edukacji, energetyki. W konsekwencji, podejmowane będą działania na rzecz zwiększania dostępności do tych usług na obszarach wiejskich. Ponadto, szacuje się, że w ramach polityki spójności może zostać przeznaczonych ok. 10 mld EUR we właściwych programach krajowych i regionalnych na działania na rzecz obszarów wiejskich.

W większym stopniu wspierany będzie rozwój powiązań miejsko-wiejskich, m.in. w ramach Celu 5 polityki spójności „Europa bliżej obywateli” oraz poprzez instrumenty terytorialne, takie jak Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT), Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) oraz Inne Instrumenty Terytorialne (IIT). Będziemy w tym zakresie bazować na doświadczeniach z obecnej perspektyw 2014-2020 dot. wdrażania ZIT, RLKS, regionalnych instrumentów terytorialnych czy kontraktów samorządowych.

Swoistym testem tego jak możemy wspierać współpracę samorządów lokalnych jest pilotaż CWD, który realizujemy od września 2020 r. do marca 2022 r. ze środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020. Jest to wsparcie doradcze w 38 partnerstwach JST (353 gminy: 240 gmin wiejskich, 18 gmin miejskich, i 95 gmin miejsko-wiejskich i 35 powiatów), powołanych w 15 województwach na obszarach zagrożonych trwałą marginalizacją.

Strategie przygotowywane przez partnerstwa CWD będą spełniały wymogi artykułu 29 rozporządzenia ogólnego. Umożliwi to korzystanie im ze środków wszystkich celów polityki spójności, w tym Celu 5 „Europa bliżej obywateli” w ramach IIT. Zakładamy, że projekty przygotowane przez te partnerstwa otrzymają finansowanie z regionalnych programów operacyjnych i komplementarnie z programów krajowych.

Jednocześnie chciałbym poinformować, że na realizację programu Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur na lata 2021-2027 województwo warmińsko-mazurskie otrzyma środki w wysokości 1 731 096 820 EUR, które zostaną wskazane w Kontrakcie Programowym dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Ponadto w Kontrakcie Programowym umożliwiono Zarządowi Województwa Warmińsko-Mazurskiego objęcie wsparciem w ramach IIT przedsięwzięć wypracowanych w ramach 3 partnerstw CWD, o których mowa powyżej. Ostateczne decyzje w tym zakresie podejmowane będą przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Istotną rolę dla rozwoju JST uczestniczących w pilotażu CWD będą miały również środki Wspólnej Polityki Rolnej (WPR). Projekt Planu Strategicznego dla WPR na lata 2023-2027 zawiera m.in. interwencje ukierunkowane na rozwój lokalny, które będą skupiały się na rozwoju miejsc pracy, ze szczególnym uwzględnieniem sektora turystyki, biogospodarki, w tym gospodarki leśnej oraz usług dla mieszkańców wsi. Zakłada się jednak, że wsparcie rozwoju lokalnego w ramach Planu będzie miało charakter uzupełniający do polityki spójności.

W ramach podejścia LEADER kontynuowane będzie wsparcie finansowe na tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw oraz inwestycje z zakresu małej infrastruktury, wykorzystanie potencjału historycznego i kulturowego oraz wsparcie aktywizujące mieszkańców małych miejscowości wiejskich. Dodatkowo udzielana będzie pomoc dla przedsięwzięć związanych z tworzeniem gospodarstw opiekuńczych i rozwojem srebrnej gospodarki. Nowym instrumentem realizowanym w ramach interwencji typu Współpraca (jedna z 7 „cech” definiująca podejście LEADER jako metodologię i stanowiąca o jego odrębności od zwykłego programu finansowania) będą przedsięwzięcia z zakresu rozwoju inteligentnych wiosek (smart villages) mających na celu wykorzystanie wiedzy lub innowacji w poszukiwaniu rozwiązań m.in. w obszarach poprawy jakości życia, ograniczenia depopulacji, niekorzystnych trendów demograficznych, podniesienia jakości usług lokalnych lub bezpieczeństwa, poszanowania środowiska lokalnego, niewystraczonej ilości miejsc pracy czy wykluczenia cyfrowego. Smart villages będą przedsięwzięciami

wspieranymi także w ramach interwencji „Infrastruktura na obszarach wiejskich”.

W przypadku podejścia LEADER pomoc będzie ukierunkowana szczególnie na obszary po Państwowych Gospodarstwach Rolnych, które są obszarami zmarginalizowanymi, gdzie występują skumulowane problemy obszarów wiejskich.

W ramach Planu będą też realizowane inwestycje infrastrukturalne z zakresu gospodarki wodno-ściekowej (przydomowe oczyszczalnie ścieków, retencjonowanie wody), a także w zakresie rewitalizacji małych miejscowości wiejskich (ukształtowanie przestrzeni publicznej zgodnie z wymaganiami ładu przestrzennego, w tym zwiększenie powierzchni zielonych oraz zwiększenie retencji, odnowienie lub poprawa stanu zabytkowych obiektów budowlanych, służących zachowaniu dziedzictwa kulturowego). Ponadto, realizowane będą przedsięwzięcia z zakresu promocji i informacji o tradycjach lokalnych, w tym kulinarnych, produktach lokalnych, a także atrakcjach turystycznych.

W odniesieniu do Krajowego Planu Odbudowy (KPO) informuję, że środki dostępne w ramach instrumentu na Rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności traktowane są na poziomie unijnego budżetu, jako oddzielny element nowej architektury wspólnotowych finansów. Ich głównym celem jest ograniczenie negatywnego wpływu pandemii Covid-19 na gospodarkę UE, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeby wzmocnienia jej odporności na podobne zdarzenia kryzysowe w przyszłości. Tym samym, fundusze te podlegają nieco innym zasadom podziału niż ma to miejsce w przypadku polityki spójności, gdzie podejście regionalne jest pewnym standardem wykorzystywanym przez państwa członkowskie i oczekiwanym przez Komisję Europejską. Ze środków KPO będą mogły skorzystać wszystkie zainteresowane regiony, obszary wiejskie, miasta czy też obszary szczególnie doświadczone skutkami pandemii, gdzie występuje kumulacja problemów społeczno-gospodarczych. Wiele projektów realizowanych w ramach KPO obejmie także obszary wchodzące w partnerstwa CWD. Wsparcie otrzymają inwestycje w szybki internet, cyfryzację w szkołach, wymianę pieców i termomodernizację domów jednorodzinnych, a także projekty zwiększające dostęp do opieki zdrowotnej, zakup autobusów na terenach ze słabą dostępnością czy szeroko rozumiane projekty „zielone”. Planowane jest także dofinansowanie inwestycji w zakresie odnawialnych źródeł energii, systemów oczyszczania ścieków oraz zaopatrzenia w wodę.

W nowym okresie programowania 2021-2027 zarówno działania polityki spójności, WPR 2023-2027 oraz Instrumentu na Rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oferować będą szereg rozwiązań adresowanych do obszarów wiejskich. Koncentracja wsparcia na

obszarach zagrożonych trwałą marginalizacją zostanie zapewniona w programach realizujących politykę spójności. Istotnym aspektem wsparcia najsłabszych pod względem gospodarczym JST jest wzmocnienie zdolności instytucjonalnych na poziomie lokalnym, w tym kompetencji i umiejętności aplikowania o dostępne fundusze. Dlatego tak ważną rolę w procesie przygotowania samorządów do wykorzystania funduszy w kolejnej perspektywie finansowej odgrywa pilotaż CWD.

Z poważaniem

z up. Ministra

Waldemar Buda

Sekretarz Stanu

w Ministerstwie Funduszy
i Polityki Regionalnej

/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości

Pan Grzegorz Puda, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi